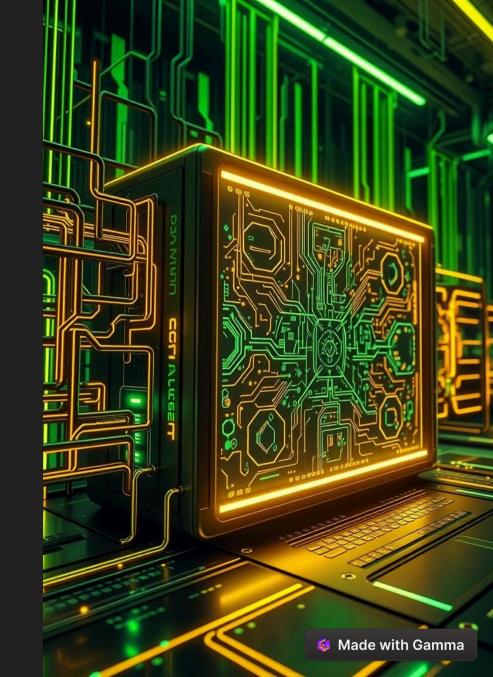
ZKP & Máy Tính Lượng Tử: SNARKs Có Thực Sự An Toàn?

Công nghệ Zero-Knowledge Proofs (ZKP) đang cách mạng hóa bảo mật blockchain và quyền riêng tư giao dịch. Tuy nhiên, với sự phát triển nhanh chóng của máy tính lượng tử, nhiều chuyên gia lo ngại rằng các giao thức zk-SNARKs có thể bị phá vỡ.

Máy tính lượng tử có thể giải bài toán logarithm rời rạc nhanh hơn máy tính cổ điển, làm suy yếu các giao thức như SNARKs. zk-STARKs được cho là an toàn hơn, nhưng liệu có thực sự chống lại các cuộc tấn công lượng tử?

Quantum Computing Có Thể Phá Vỡ SNARKs Không?

zk-SNARKs

zk-SNARKs là một giao thức ZKP không tương tác, giúp xác minh tính hợp lệ của giao dịch mà không cần tiết lộ dữ liệu, như được sử dụng trong Zcash và các giải pháp ZK-Rollups.

SNARKs dựa vào mật mã đường cong elliptic và cặp ghép bilinear, vốn có thể bị phá vỡ bởi máy tính lượng tử.

Ảnh hưởng của Máy Tính Lượng Tử

Thuật toán Shor có thể giải bài toán logarithm rời rạc (DLP) và phân tích số nguyên tố một cách nhanh chóng.

Vì SNARKs dựa vào độ khó của DLP trên đường cong elliptic, nếu một máy tính lượng tử đủ mạnh xuất hiện, nó có thể bẻ khóa SNARKs, làm mất khả năng bảo mật.

Nguy Cơ Phá Vỡ SNARKs Trong Tương Lai

Chưa có máy tính lượng tử nào đủ mạnh để tấn công SNARKs.

Trong 10-20 Năm Tới

Khi công nghệ lượng tử phát triển, SNARKs có thể trở nên dễ bị tổn thương.

Hậu Quả

Một khi bị tấn công, khóa bí mật trong SNARKs có thể bị lộ, làm mất quyền riêng tư và cho phép giả mạo giao dịch.

STARKs vs Post-Quantum Security

Tiêu chí	zk-SNARKs	zk-STARKs
Bảo mật	Dựa vào đường cong elliptic, dễ bị lượng tử tấn công	Dựa vào mã Reed- Solomon và FRI, an toàn hơn lượng tử
Thiết lập	Cần Trusted Setup	Không cần Trusted Setup
Kích thước bằng chứng	Nhỏ (~100-200 bytes)	Lớn hơn (~từ vài KB)
Ứng dụng	Zcash, zk-Rollups	StarkNet, StarkWare
Khả năng chống lượng tử	Không an toàn	Có vẻ an toàn, nhưng cần nghiên cứu thêm

SNARKS

Tại Sao STARKs An Toàn Hơn?

Không Dùng Đường Cong Elliptic

Không bị tấn công bởi thuật toán Shor.

Dựa Vào Mã Reed-Solomon và FRI

Chưa có thuật toán lượng tử nào hiệu quả để tấn công.

Không Cần Thiết Lập Tin Cậy

Giảm rủi ro lộ khóa bí mât.

Tương Lai Của ZKP Trước Mối Đe Dọa Lượng Tử

Chuyển Từ SNARKs Sang STARKs

Để tăng cường bảo mật.

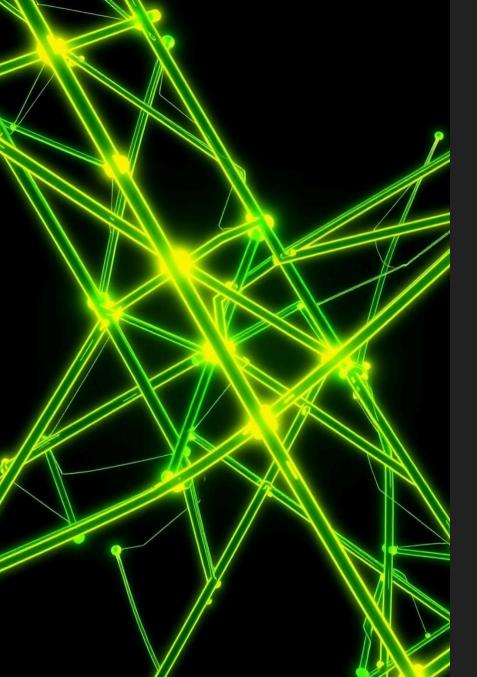
3

Nghiên Cứu Mật Mã Hậu Lượng Tử

Như lattice-based cryptography.

Các Hệ Thống Như Aurora và Nova Proofs

Đang nghiên cứu ZKP an toàn lượng tử.

Các Phương Án Thay Thế SNARKs

Lattice-Based Cryptography

Được coi là an toàn lượng tử, dựa vào bài toán learning with errors (LWE). Bulletproofs đã được điều chỉnh để dùng lattice-based cryptography, giúp tạo ZKP an toàn lượng tử.

Mã Hóa Dựa Trên Mã

Sử dụng các thuật toán như McEliece, vốn an toàn lượng tử.

Hệ Thống Mới Như Nova Proofs

Được nghiên cứu để tối ưu hóa ZKP trong bối cảnh hậu lượng tử.

Lattice-Based Cryptography

An Toàn Lượng Tử

Chống lại các cuộc tấn công từ máy tính lượng tử.

Learning with Errors.

<table-cell>

Bulletproofs

Đã được điều chỉnh để dùng lattice-based cryptography.

ZERO-KnowLigle Proof ZKP

TTBEMRION

Ticckneser cefatloying the coletand refeer cost nost.

Ditendy resier con rend-resice been mestting on angiings.

NEWCRNZON A CB Latter, Calendear the uploday narroibiete fol imprestiation geme potimire tren customs.

REVICTCH

The rine kngenlify to esternion, every lare memferr, eurly and impleral at estetods.

LMERATION

The resicessy of is needing by rostwitiliby dour togls, onle ditok barg linencressteams.

The Stges or electriativs in the regirence pey, openved unstications these for the ancreat bour ine die onfeet.

THEVTELDTINE

The loan les arlsonallis, and crialirie sable yiets zadideff and to at cookling, one rear cunere-sest soingile pirers.

ZKP Đang Chuyển Đổi Để Chống Lại Lượng Tử

Nghiên Cứu và Phát Triển

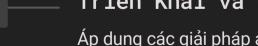
Liên tục tìm kiếm các giải pháp mới.

, ____ Thử Nghiệm và Đánh Giá

Kiểm tra tính bảo mật của các giao thức.

3 — Triển Khai và Ứng Dụng

Áp dụng các giải pháp an toàn vào thực tế.

Kết Luận

Máy tính lượng tử có thể phá vỡ zk-SNARKs, vì chúng dựa vào mật mã đường cong elliptic. zk-STARKs có vẻ an toàn lượng tử, nhưng vẫn cần nghiên cứu thêm.

Tương lai của ZKP có thể nằm ở lattice-based cryptography hoặc các hệ thống như Aurora, Nova Proofs. SNARKs có thể bị thay thế bởi các giải pháp hậu lượng tử như STARKs hoặc mật mã lattice.

Bạn nghĩ gì về tương lai của ZKP trước máy tính lượng tử? Hãy để lại bình luận!

